

1. Білецький О. Проза взагалі й наша проза 1925 р. *Літературно-критичні статті*. Київ: Дніпро, 1990. С. 51-90.
2. Козяр М. Сюжетно-композиційні особливості новел Григора Тютюнника. *Студентський науковий вісник*. 2005. №10. С. 181-182.
3. Тарнашинська Л. Григир Тютюнник: «З любові й муки народжується письменник...»: біобібліогр. Нарис. Київ: М-во культури і туризму України, ДЗ «Національна парламентська бібліотека України», 2011. 136 с.
4. Тютюнник Г. Вибрані твори: навч. Посібн. Київ: Грамота, 2008. 399 с.
5. Українська література в просторі культури і цивілізації : зб. Наук. Пр. студентів, аспірантів і молодих вчених / відповід. Ред. Н. В. Горбач; ред.-упоряд. В. М. Ніколаєнко. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2022. 221 с.

Руда Аліна,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка,
[*alinaruda2905@gmail.com*](mailto:alinaruda2905@gmail.com)
Науковий керівник:
кандидат філологічних наук, доцент
Бородіца Світлана

МОТИВИ ПОЕТИЧНОЇ ЗБІРКИ «ПАЛЬМОВЕ ГІЛЛЯ» А. КРИМСЬКОГО

Дослідження творчості Агатангела Кримського є важливим для розуміння розвитку української поезії кінця XIX – початку XX століття. Збірка «Пальмове гілля» митця внесла новий струмінь в українську поезію, представивши екзотичні та східні теми, які раніше не були настільки глибоко інтегровані в українське письменство. А. Кримський збагатив його образами та мотивами Сходу, включивши у свої твори пейзажі півдня та ніжну лірику, характерну для

східної поезії. Попри впливи давнього Сходу, письменник не наслідував інших, а творив власний художній світ, зберігаючи автентичність та індивідуальність у зображенні картин і пейзажів [1, с. 179].

С. Павличко цілком влучно зазначала, що А. Кримський глибоко відчув і сміливо передав у своїй творчості характерні для європейського мистецтва межі століть теми: внутрішню роздвоєність людини, потяг до діонісійської пристрасті, декадентське захоплення задоволенням та екзотичні емоції. Він зумів проникнути в найтемніші куточки людського «я», відтак у його поезії Краса й Душа постають не просто як ідеальні абстракції для поклоніння, а як цілісний потік думок і почуттів, який складно розбити на окремі риторичні елементи [3, с. 46].

А. Кримський прославився саме завдяки своїм ліричним творам на східну тематику, що увійшли до збірки «Пальмове гілля». У поезіях автор змодельював трагічного ліричного героя, в якого простежується конфлікт між прагненням до щастя та правом на нього, а також між традиційним світосприйняттям і песимізмом. Найяскравішим прикладом образу трагічного героя є цикл «Самотою на чужині», побудований на чергуванні настроїв, що створює емоційний контраст. Екзотичність збірки виявляється не лише у краєвидах Кавказу та арабського Сходу, але й у постаті героя (цикл «Нечестиве кохання»). Друга частина «Пальмового гілля» містить переспіви фольклору східних народів та переклади турецьких і арабських авторів, тоді як третя книга збірки включає переклади з давньої східної поезії.

У поезії А. Кримського південний екзотичний пейзаж емоційно забарвлений завдяки використанню колоритних елементів рідної природи та побутових образів України. Поет вводив українські образи та слова, не характерні для східної поезії, такі як «житній колосок», «моріжок», «хата», «дівчинонька», «серденько», «сива горлинка», «моріг зелененький», «моя зіронька» [2]. Аналіз подібних інтеркультурних елементів у творчості А. Кримського є важливим для розуміння унікальності його стилю та значного внеску в українську літературу.

У творчості видатного митця людина зображена на фоні розкішної природи, що підкреслює емоційне та драматичне наповнення ліричного героя. Головний герой – центральний образ у збірці поета – це людина виняткових здібностей із чутливим і вразливим серцем. Як аналітик людської натури, А. Кримський уважно стежив за думками, намірами, вчинками та мріями свого героя, розкриваючи найглибші порухи його душі.

Збірка «Пальмове гілля» нагадує ліричну драму Івана Франка «Зів'яле листя», що простежуємо у структурі циклів і розвитку внутрішнього сюжету. У ній є образні деталі, що відсилають до твору І. Франка, забезпечуючи тісний творчий зв'язок між двома книгами. Особливо помітні паралелі в циклах «Нечестиве кохання» і «Кохання по-людському», де досліджено тему нерозділеного кохання, його розвиток і трансформації. Проте у збірці «Пальмове гілля» нерозділене кохання має менш трагедійний зміст, ніж у «Зів'ялому листі» І. Франка, а життєві конфлікти розв'язуються спокійніше, хоча глибина почуттів і тональність ліричної драми близькі до твору І. Франка.

У «Пальмовому гіллі» інтимна лірика часом наповнена соціальними мотивами, попри відсутність у збірці громадських проблем. Так, у циклі «Самотою на чужині», зокрема у вірші «Аж чую: туп-туп! Шкандибають два мули», відтворено співчуття до «чорного негра» та контраст його життя із щасливим європейцем. Ліричний герой, захоплений красою південного берега, відчуває печаль та жалість до знедолених і невільних людей.

У творчості А. Кримського тема кохання розкривається з особливою концептуальною стрункістю. У «Заспіві» до «Пальмового гілля» він пояснював своє бачення любові, спостерігаючи за життям професора з Бейрута. Поет вважав, що чисте кохання, навіть якщо воно патологічне чи нещасливе, облагороджує душу, не вбиває духу і підтримує поетичні пориви. На відміну від ідеалізованого кохання, звичайне кохання, на думку А. Кримського, швидко втрачає романтику, призводячи до розчарування та духовної деградації.

А. Кримський збагатив інтимну лірику, внісши в неї нові психологічно насичені мотиви, які відображали особисті переживання і внутрішні конфлікти

особистості. Через ці мотиви він прагнув віднайти зв'язок із провідними тенденціями модерної поезії, що розвивалася в Європі на межі ХІХ-ХХ століть. Його творчість відзначалася спробами поєднати українську культурну традицію із впливами європейської літератури з акцентами на тонкому психологізмі та дослідженні внутрішнього світу. Водночас А. Кримський майстерно інтегрував ідеї модернізму в українську поезію, яка не втратила національного колориту, водночас ставши органічною частиною загальноєвропейських художніх тенденцій. Його інтимна лірика – своєрідний «міст» між українською та європейською поезією у контексті нових тем та образів, які відповідали духовним і емоційним запитам інтелектуального українського читача.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Данилюк Н. О. Агатангел Кримський у контексті української та світової культури. Луцьк: РВВ «Вежа», 2006. 255 с.
2. Кримський А. «Пальмове гілля: Екзотичні поезії». Київ: Дніпро, 1971. 371 с.
3. Павличко С. Д. Націоналізм, сексуальність, орієнталізм. Складний світ Агатангела Кримського. Київ: Вид-во С. Павличко «Основи», 2000. 328 с.

*Дятел Данило,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Криворізький державний педагогічний університет
dan.dyatel@gmail.com*

ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІСТЬ НОВЕЛ ВОЛОДИМИРА ДАНИЛЕНКА

Епічні твори сучасного українського письменника Володимира Даниленка характеризуються жанрово-стильовою поліфонічністю, психологізацією зображуваного, актуалізацією містичного, деконструкцією форм, інтертекстуальністю, інтермедіальністю. Закоріненість у фольклорі,